

MATERIĀLS PAR BĒRNU UN PUSAUDŽU NODARBINĀŠANU

BĒRNU NODARBINĀŠANA

Bērns ir jaunāks par 15 gadiem vai kurš līdz 18 gadu vecuma sasniegšanai turpina iegūt pamatizglītību (ja ir ieguvis pamatizglītību, tas būs pusaudzis).

DARBA LĪGUMS

- Tikai ar vienu no vecāku (aizbildņa) rakstveida piekrišanu.
- Darba līgumu paraksta viens no bērna vecākiem.
- Darba līgumā:
 - 1) aizliegts noteikt pārbaudes laiku,
 - 2) nosaka piecu darba dienu nedēļu,
 - 3) ja darba laiks ilgāks par 4,5 stundām, vismaz 30 minūšu garš pārtraukums; ja iespējams, pārtraukumu piešķir, kad nostrādāta puse no nolīgta dienas darba laika,
 - 4) aizliegts strādāt nakts laikā (laikposms no pulksten 20 līdz 6),
 - 5) aizliegts veikt virsstundu darbu,
 - 6) var nosūtīt komandējumā vai darba braucienā, ja ir viena no vecāku (aizbildņa) rakstveida piekrišana.
- Nepieciešama iepriekšēja medicīniskā apskate.
- Ik gadu jāveic obligātā medicīniskā apskate.
- Aizliegts nodarbināt pastāvīgā darbā.
- No mācībām brīvajā laikā.
- Bērna drošībai, veselībai, tikumībai un attīstībai nekaitīgā darbā, kas nekavē bērna izglītošanos.
- Darbus, kuros atļauts nodarbināt, nosaka MK noteikumi.
- Bērnu kā izpildītāju var nodarbināt kultūras, mākslas, sporta un reklāmas pasākumos, ja viens no vecākiem (aizbildnis) devis rakstveida piekrišanu un saņemta VDI atļauja.
- Jāizpilda darba aizsardzības prasības un pirms darba līguma noslēgšanas jāinformē viens no vecākiem (aizbildni) par darba vides riska novērtējumu un darba aizsardzības pasākumiem attiecīgajā darba vietā.

DARBA LAIKS

- Aizliegts nodarbināt:
 - a) ilgāk par 2 stundām dienā un vairāk par 10 stundām nedēļā, ja darbs tiek veikts mācību gada laikā,
 - b) ilgāk par 4 stundām dienā un vairāk par 20 stundām nedēļā, ja darbs tiek veikts laikā, kad izglītības iestādē ir brīvlaiks,
 - c) ja bērns sasniedzis 15 gadu vecumu, — ne ilgāk par 7 stundām dienā un ne vairāk par 35 stundām nedēļā.
- Ja papildus darbam turpina iegūt pamatizglītību, vidējo izglītību vai profesionālo izglītību, mācībās un darbā pavadītais laiks saskaitāms kopā un nedrīkst pārsniegt 7 stundas dienā un 35 stundas nedēļā.
- Aizliegts ar darba devēja rakstveida rīkojumu iesaistīt darbā nedēļas atpūtas laikā, ja to prasa sabiedrības visneatliekamākās vajadzības, lai novērstu nepārvaramas varas, nejauša notikuma vai citu ārkārtēju apstākļu izraisītas sekas, steidzama, iepriekš neparedzēta darba pabeigšanai noteiktā laikā.
- Ja tiek nodarbinātas pie vairākiem darba devējiem, darba laiks summējas.

ATPŪTAS LAIKS

- Diennakts atpūtas ilgums 24 stundu periodā nedrīkst būt īsāks par 14 stundām pēc kārtas.
- Ikgadējais apmaksātais atvaļinājums ir vienu mēnesi ilgs.
- Atvaļinājumu aizliegts pārcelt.
- Ikgadējais apmaksātais atvaļinājums piešķirams vasarā vai pēc viņa vēlēšanās jebkurā citā laikā. Ja darbinieks, kurš ir jaunāks par 18 gadiem, turpina iegūt izglītību, ikgadējais apmaksātais atvaļinājums piešķirams, pēc iespējas saskaņojot to ar brīvlaiku izglītības iestādē.

SAMAKSA

- Maksā darbu samaksu atbilstoši paveiktajam darbam (akorda alga).
- Izbeidzot darba tiesiskās attiecības, jāizmaksā kompensācija par neizmanto to atvaļinājumu (ja ir).

PUSAUDŽU NODARBINĀŠANA

Pusaudzis ir persona vecumā no 15 līdz 18 gadiem, kura nav uzskatāma par bērnu (ir ieguvis pamatizglītību).

DARBA LĪGUMS

- Nav nepieciešama viena no vecāku (aizbildņa) rakstveida piekrišana.
- Pusaudzis darba līgumu var parakstīt pats.
- Darba līgumā:
 - 1) aizliegts noteikt pārbaudes laiku,
 - 2) nosaka piecu darba dienu nedēļu,
 - 3) ja darba laiks ilgāks par 4,5 stundām, vismaz 30 minūšu garš pārtraukums,
 - 4) aizliegts strādāt nakts laikā (laikposms no pulksten 22 līdz 6),
 - 5) aizliegts veikt virsstundu darbu,
 - 6) var nosūtīt komandējumā vai darba braucienā, ja ir viena no vecāku (aizbildņa) rakstveida piekrišana.
- Nepieciešama iepriekšēja medicīniskā apskate.
- Ik gadu jāveic obligātā medicīniskā apskate.
- Aizliegts nodarbināt darbos īpašos apstākļos, kas saistīti ar paaugstinātu risku viņu drošībai, veselībai, tikumībai un attīstībai.
- Darbus, kuros aizliegts nodarbināt pusaudžus, un izņēmumus, kad nodarbināšana šajos darbos ir atļauta saistībā ar pusaudža profesionālo apmācību, nosaka MK noteikumi.
- Jāizpilda darba aizsardzības prasības un pirms darba līguma noslēgšanas jāinformē viens no vecākiem (aizbildnis) par darba vides riska novērtējumu un darba aizsardzības pasākumiem attiecīgajā darba vietā.

DARBA LAIKS

- Aizliegts nodarbināt ilgāk par 7 stundām dienā un vairāk par 35 stundām nedēļā.
- Ja papildus darbam turpina iegūt pamatizglītību, vidējo izglītību vai profesionālo izglītību, mācībās un darbā pavadītais laiks saskaitāms kopā un nedrīkst pārsniegt 7 stundas dienā un 35 stundas nedēļā.
- Ja tiek nodarbinātas pie vairākiem darba devējiem, darba laiks summējas.
- Aizliegts ar darba devēja rakstveida rīkojumu iesaistīt darbā nedēļas atpūtas laikā, ja to prasa sabiedrības visneatliekamākās vajadzības, lai novērstu nepārvaramas varas, nejauša notikuma vai citu ārkārtēju apstākļu izraisītas sekas, steidzama, iepriekš neparedzēta darba pabeigšanai noteiktā laikā.

ATPŪTAS LAIKS

- Ikgadējais apmaksātais atvaļinājums ir vienu mēnesi ilgs.
- Atvaļinājumu aizliegts pārcelt.
- Ikgadējais apmaksātais atvaļinājums piešķirams vasarā vai pēc viņa vēlēšanās jebkurā citā laikā. Ja darbinieks, kurš ir jaunāks par 18 gadiem, turpina iegūt izglītību, ikgadējais apmaksātais atvaļinājums piešķirams, pēc iespējas saskaņojot to ar brīvlaiku izglītības iestādē.

SAMAKSA

- Pusaudžiem, kuri tiek nodarbināti 35 stundas nedēļā, mēneša darba alga nedrīkst būt mazāka par valstī noteikto minimālo mēneša darba algu vai stundas tarifa likmi normālā darba laika ietvaros.
- Izbeidzot darba tiesiskās attiecības, jāizmaksā kompensācija par neizmanto to atvaļinājumu (ja ir).

DĀRGIE SKOLĒNU VECĀKI, RŪPĪGI IZVĒLIETIES, PIE KURA DARBA DEVĒJA JŪS LAIŽAT SAVUS BĒRNUS STRĀDĀT, IZVĒLIETIES ĢIMENEI DRAUDZĪGUS, TĀDUS, KUIROS IR ARODBIEDRĪBAS UN NOSLĒGTI KOPLĪGUMI, KUR NAV NELEGĀLĀ NODARBINĀTĪBA UN KAS RŪPĒJAS PAR DARBA AIZSARDZĪBU. LAI BĒRNS DARBĀ TIKTU PASARGĀTS, NOTEIKTI VĒRSIETIES PIE UZŅĒMUMA ARODBIEDRĪBAS VAI WWW.ARODBIEDRIBAS.LV.

SKOLĒN, VASARĀ TEV BŪS LIELISKA IESPĒJA APĢŪT PRASMES UN IZBAUDĪT DARBA DZĪVI. NESABOJĀ SEV PIRMO PIEREDZI - IZVĒLIES DROŠU DARBA VIETU UN IESTĀJIES ARODBIEDRĪBĀ. VAIRĀK UZZINI WWW.ARODBIEDRIBAS.LV UN PIE SAVIEM VECĀKIEM.